

Vec C-707/19

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

23. september 2019

Vnútroštátny súd:

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

2. september 2019

Žalobca:

K.S.

Žalovaný:

A.B.

PRACOVNÝ DOKUMENT

UZNESENIE

Lodž, 2. septembra 2019

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XIII Wydział Gospodarczy
(Okresný súd Lodž-Stred v Lodži, XIII. obchodné oddelenie, Poľsko) v zložení

predseda... [omissis]

v konaní... [omissis]

na neverejnom pojednávaní

v konaní **K. S.**

proti **A.B.**

týkajúcom sa návrhu na začatie prejudiciálneho konania

rozhodol:

1. Podľa článku 267 písm. a) Zmluvy z 25. marca 1957 o fungovaní Európskej únie... [omissis] sa Súdnemu dvoru Európskej únie na prejudiciálne rozhodnutie predkladá nasledujúca otázka:
 - a) Má sa článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. EÚ L 263, 2009, s. 11) vykladať v tom zmysle, že v rámci „všetkých vhodných opatrení“ musí každý členský štát zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu, ktorá je pokrytá poisťovňou, pokrývala škodu v plnom rozsahu, okrem iného aj také následky škodovej udalosti ako nevyhnutný prevoz vozidla poškodeného do jeho domovskej krajiny, ako aj náklady na nevyhnutné parkovanie vozidiel?
 - b) V prípade kladnej odpovede na otázku: Môže byť táto zodpovednosť akýmkoľvek spôsobom obmedzená legislatívou členských štátov?
2. Konanie sa podľa článku 177 § 1 bodu 3¹ k.p.c (Občiansky súdny poriadok) prerušuje.

**PREJUDICIÁLNA OTÁZKA Z 2. SEPTEMBRA 2019 PRE SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**Rozsah poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES...
[omissis]**

... [omissis]

... [omissis]

... [omissis]

II. O predmete sporu a priebehu konania

II.1 Dňa 23. januára 2017 podal žalobca K.S. na Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Okresný súd Lodž-Stred v Lodži)... [omissis] žalobu proti A.B. na zaplatenie sumy vo výške 14 413,78 PLN ako náhradu nákladov prepravy poškodeného motorového vozidla značky V, a zákonné úroky z omeškania od 17. apríla 2017, sumy vo výške 14 113,78 PLN ako náhradu [nákladov] na prepravu poškodeného návesu a zákonné úroky z omeškania od 17. apríla 2015, ako aj sumy vo výške 6 020 PLN na náklady na parkovanie poškodeného motorového vozidla a zákonné úroky z omeškania od 18. mája 2016. V odôvodnení žaloby sa uvádza, že 30. októbra 2014 došlo v K. (Lotyšsko) k nehode, pri ktorej bolo poškodené motorové vozidlo značky V, spolu s návesom. Tieto vozidlá boli vo vlastníctve žalobcu a sú prihlásené v Poľsku. Vinník nehody bol poistený u žalovaného poskytovateľa poistenia zodpovednosti za škodu A.B. Nehodou boli obe vozidlá poškodené tak, že ich návrat do sídla podniku poškodeného nebol možný.

Žalobcovi tým vznikli náklady na parkovanie poškodených vozidiel vo výške 6 020 PLN, ako aj náklady na prepravu vozidiel z Lotyšska do Poľska... [omissis] vo výške spolu 32 860 PLN (16 600 PLN v čistom za vozidlo značky V, ako aj 16 260 PLN v čistom za náves). Žalovaný svoju zodpovednosť za nehodu z 30. októbra 2014 uznal, avšak vyplatil len náhradu škody vo výške 2 246,22 PLN ako náhradu nákladov za prepravu vozidla značky V, a 2 246,22 PLN ako náhradu nákladov za prepravu návesu a zamietol zaplatenie 6 020 PLN ako náhrady nákladov za parkovanie vozidiel.

II.2 Žalovaný A.B. vo svojej odpovedi na žalobu navrhol, aby sa žaloba v celom rozsahu zamietla. V odôvodnení uviedol, že lotyšské právo, podľa ktorého sa určuje zodpovednosť poisťovne, ho zaväzuje, aby znášal len náklady na prepravu na území Lotyšskej republiky, zatiaľ čo náklady na parkovanie nahradí len vtedy, ak vznikli v súvislosti s trestným alebo iným konaním.

III. Znenie relevantných právnych predpisov

III.1 Právo Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/EG zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti...
[omissis]

(2) Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (poistenie motorového vozidla) je osobitne dôležité pre občanov Európy, či sú držiteľmi poistenia alebo poškodenými pri nehode. Je takisto dôležité pre poisťovacie spoločnosti, keďže tvorí dôležitú časť obchodu s neživotným poistením v Spoločenstve. Poistenie motorových vozidiel taktiež vplýva na voľný pohyb osôb a vozidiel. Preto by kľúčovým cieľom činnosti Spoločenstva v oblasti finančných služieb malo byť posilnenie a konsolidácia vnútorného trhu poistenia motorových vozidiel.

(3) Každý členský štát by mal prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie krytia zodpovednosti za škodu vzhľadom k používaniu vozidiel normálne sa nachádzajúcich na svojom území. Rozsah krytej zodpovednosti a podmienky poistného krytia budú stanovené na základe tých opatrení.

Článok 3

Povinnosť poistiť motorové vozidlo

Každý členský štát prijme v súlade s článkom 5 všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením.

Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku.

Každý členský štát prijme všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že poistná zmluva pokrýva tiež:

- a) podľa právnych predpisov platných v iných členských štátoch akúkoľvek škodu, ktorá je spôsobená na území týchto štátov;
- b) akúkoľvek škodu, ktorú utrpeli štátni príslušníci členských štátov počas priamej cesty medzi dvoma územiami, na ktorých platí zmluva, ak neexistuje žiadna kancelária národného poisťovateľa zodpovedného za územie, ktorým sa prechádza; v tomto prípade škoda bude pokrytá v súlade s právnymi predpismi o povinnom poistení platnými v členskom štáte, na území ktorého sa vozidlo obvykle nachádza.

Poistenie uvedené v prvom pododseku povinne pokrýva škodu na majetku, ako aj ujmy na zdraví.

Článok 5

Odchýlky od povinnosti poistenia motorových vozidiel

1. Každý členský štát môže konať odchyľne od článku 3, pokiaľ ide o určité fyzické alebo právnické osoby, verejnoprávne alebo súkromnoprávne; zoznam takýchto osôb zostaví príslušný členský štát a oznámi ho ostatným členským štátom a Komisii.

Členský štát, konajúc takto odchyľne, vykoná príslušné opatrenia na zabezpečenie toho, že je odškodné vyplatené v súvislosti s každou stratou alebo škodou spôsobenou na svojom území a na území iného členského štátu vozidlami, ktoré patria takýmto osobám.

Označí najmä orgán alebo subjekt v štáte, kde vznikne škoda, ktorý je zodpovedný za odškodnenie poškodených strán v súlade s právnymi predpismi tohto štátu v prípadoch, ak sa neuplatní článok 2 písm. a).

Komisii oznámi zoznam osôb oslobodených od povinného poistenia a orgánov alebo subjektov zodpovedných za odškodnenie.

Komisia zoznam uverejní.

2. Každý členský štát môže konať odchyľne od ustanovení článku 3, pokiaľ ide o typy vozidiel alebo určité vozidlá, ktoré majú osobitnú tabuľku; zoznam takýchto typov alebo takýchto vozidiel zostaví príslušný štát a oznámi ho ostatným členským štátom a Komisii.

V tomto prípade členské štáty zabezpečia, že s vozidlami, ako je to uvedené v prvom pododseku, sa zaobchádza rovnako ako s vozidlami, pre ktoré poistná povinnosť stanovená v článku 3 nebola splnená.

IV.1 Lotyšské právo

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums (zákon o poistení zodpovednosti za škodu vlastníkov motorových vozidiel v cestnej premávke)

Článok 28 Za náklady na prepravu vozidla alebo jeho zostávajúcich častí sa považujú náklady na prepravu vozidla alebo jeho zostávajúcich častí z miesta nehody do bydliska vlastníka alebo oprávneného užívateľa, ktorý vozidlo riadil v okamihu dopravnej nehody, alebo na miesto opravy v rámci Lotyšskej republiky. Ak je v súvislosti s vyšetrovaním v trestnom konaní alebo z iného dôvodu nevyhnutné, aby vozidlo alebo zostávajúce časti zostali na parkovisku,

škodu zahŕňajú aj náklady na prepravu vozidla alebo jeho zostávajúcich častí na vhodné parkovisko, ako aj náklady za parkovanie.

V. O dôvodoch pre pochybnosti vnútroštátneho súdu v súvislosti s výkladom určitých predpisov práva Európskej únie, ako aj súvislosť, ktorú vidí medzi týmito predpismi a vnútroštátnou úpravou, ktorá sa uplatňuje v konaní vo veci samej

V.1 V spore prebiehajúcom pred vnútroštátnym súdom vznikli pochybnosti, do akej miery článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES členské štáty zaväzuje k tomu, aby zaistili, že zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkou vozidiel, je pokrytá poistením.. Ak sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci „všetkých vhodných opatrení“ musí každý členský štát zaistiť, že zodpovednosť pokrýva škodu v celom rozsahu, teda aj náklady na prepravu vozidla do jeho domovskej krajiny a náklady na parkovanie vozidla, malo by to za následok, že článok 28 lotyšského zákona o poistení zodpovednosti za škodu vlastníkov motorových vozidiel v cestnej premávke porušuje článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES... [omissis] zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti.

V.2 V predmetnom spore bolo uplatniteľné právo určené na základe Haagskeho dohovoru zo 4. mája 1971 o práve použiteľnom na dopravné nehody, podľa ktorého sa uplatnia vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode, to znamená v predmetnom spore právo Lotyšskej republiky. Aj keď sa spor má rozhodnúť na základe lotyšských právnych predpisov, musia sa zohľadniť príslušné ustanovenia práva Európskej únie.

V.3 Podľa článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 musia členské štáty do ich vnútroštátnych právnych poriadkov zaviesť všeobecnú povinnosť poistenia pre motorové vozidlá. Nespresňuje však v akej miere musí každý členský štát zaistiť, že škoda, ktorá vznikla v súvislosti s prevádzkou motorových vozidiel, je pokrytá poistením zodpovednosti. Článok 3 [druhý odsek] iba stanovuje, že rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe („vhodných“) opatrení uvedených v prvom odseku.

V.4 Súdny dvor vo svojej judikatúre viackrát zdôraznil, že na výklad ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri Súdny dvor Európskej únie, rozsudok z 11. júla 2013, C-409/11, www.curia.europa.eu). Dosah povinnosti, ktorá zaťažuje členské štáty, sa teda musí určiť s prihliadnutím na všeobecné znenie článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES pri zohľadnení súvislostí a cieľov tejto právnej úpravy.

- V.5** Ťažkosti pri výklade a pochybnosti sa navyše zvyšujú tým, že v článku 3 smernice sa spomínajú „vhodné opatrenia“ a nepresnosť tohto výrazu pripúšťa rôzne výkladové možnosti. Terminológia, ktorá sa používa v rôznych zneniach tejto smernice v jazykoch členských štátov, pritom nie je bezvýznamná. V anglickom jazykovom znení je uvedené: „Each Member State shall, subject to Article 5, take all appropriate measures to ensure that civil liability in respect of the use of vehicles normally based in its territory is covered by insurance“. Výraz „all appropriate measures“ v anglickom jazykovom znení smernice poukazuje na väčšiu rozhodnosť. Článok 3 smernice vo francúzskom jazykovom znení nasvedčuje ešte väčšiu cieľavedomosť tým, že ustanovuje: „Chaque État membre prend toutes les mesures appropriées, sous réserve de l'application de l'article 5, pour que la responsabilité civile relative à la circulation des véhicules ayant leur stationnement habituel sur son territoire soit couverte par une assurance“. Výraz „toutes les mesures appropriées“ vo francúzskom jazykovom znení poukazuje na to, že sa vopred musí určiť, aké opatrenia postačujú k dosiahnutiu cieľa smernice, pričom členský štát musí prijať všetky nevyhnutné opatrenia. V porovnaní s inými jazykovými zneniami je príkaz konať v poľskom znení („wszelkie stosowne środki“) menej výrazný, pričom miera zodpovednosti poisťovní je v poľskom práve rozšírená judikatúrou riadnych súdov a Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko).
- V.6** V odôvodnení 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES sa zdôrazňuje význam poistenia motorového vozidla a poukazuje sa na to, že posilnenie a konsolidácia vnútorného trhu pre poistenie motorových vozidiel je kľúčovým cieľom činnosti Spoločenstva. Vnútroštátny súd preto zastáva názor, že vnútroštátne predpisy členských štátov musia zaisťovať, že s poškodenými pri nehode sa bude zaobchádzať podobným spôsobom bez ohľadu na to, kde v Európskej únii sa nehoda stala. Keďže európsky normotvorca očividne chce posilniť voľný pohyb vozidiel a osôb, čo hovorí v prospech výkladu predpisov Únie, podľa ktorého je členský štát povinný upraviť poistenie zodpovednosti za škodu v plnom rozsahu, to znamená aj v súvislosti s nákladmi na prepravu do domovskej krajiny poškodeného.
- V.7** V členských štátoch ako Poľská republika sa zdôrazňuje, že splnenie povinnosti poisťovne na nápravu škody sa musí uskutočniť podľa zásady odškodnenia v plnom rozsahu. Podľa ustáleného názoru v poľskej judikatúre a literatúre môže poškodený preto od poisťovne požadovať odškodnenie celej škody, ktorú utrpel v súvislosti so škodovou udalosťou, ako aj všetkých výhod, ktoré by získal, ak by k škodovej udalosti nedošlo.
- V.8** Vnútroštátny súd poukazuje na to, že podľa článku 3 [štvrtého odseku] smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES poistenie zodpovednosti musí pokrývať škodu na majetku, ako aj ujmy na zdraví. Bez pochyb je isté, že náklady nevyhnutné na prepravu a parkovanie, ktoré znáša poškodený, predstavujú škodu na majetku, ktorá vznikla v súvislosti so škodovou udalosťou. Existencia príčinnej súvislosti je nepochybná.

Prebiehajúci spor sa momentálne obmedzuje na právny výklad. Vyššie uvedené tvrdenia vedú k záveru, že doslovný výklad článku 28 lotyšského zákona... [omissis] by mohol byť v nesúlade so znením a účelom článku 3 [štvrtého odseku] smernice, keďže by mohol mať za následok to, že poistenie zodpovednosti nepokrýva škodu na majetku, ktorá vznikla v súvislosti so škodovou udalosťou. Pred podaním návrhu na začatie prejudiciálneho konania si vnútroštátny súd zadovážil dostupné informácie o praxi lotyšských súdov a výklade. Na tento účel bol o výklad požiadaný lotyšský minister spravodlivosti, ako aj znalec poverený vypracovaním odborného posudku... [omissis], v ktorom 7. júna 2019 potvrdil reštriktívny výklad článku 28 lotyšského zákona... [omissis].

V.9 V prospech predpokladu, že v rámci „všetkých vhodných opatrení“ musí členský štát zabezpečiť, že poistenie zodpovednosti pokrýva aj škodu, ktorú predstavujú náklady na prepravu do domovskej krajiny a náklady na nevyhnutné parkovanie, hovorí aj znenie článku 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES, ktorý upravuje odchýlky od povinnosti poistenia motorových vozidiel pre určité fyzické alebo právnické osoby. Aj vtedy musí totiž členský štát prijať opatrenia na zabezpečenie toho, že je odškodné vyplatené v súvislosti so stratou alebo škodou spôsobenou na svojom území a na území iného členského štátu vozidlami, ktoré patria takýmto osobám.

V.10 Vyššie uvedené úvahy podľa názoru vnútroštátneho súdu môžu odôvodniť záver, že výklad článku 28 lotyšského zákona, podľa ktorého môže byť zodpovednosť poisťovne obmedzená, môže viesť k nesúladu s cieľmi smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES. Mal by totiž za následok to, že poškodený so sídlom v inom členskom štáte je pripravený o možnosť dostať náhradu škody na majetku v podobe nákladov na prepravu do jeho sídla (bydliska) a nákladov na nevyhnutné parkovanie vozidla v inom členskom štáte. Preskúmanie vyššie uvedenej otázky je prejudiciálne pre spor prebiehajúci na vnútroštátnom súde a nevyhnutné pre zákonné pokračovanie konania.